

Oslo Plaza

Med forbehold om endringer
SPERRET til

Statsministerens hilsningstale i forbindelse med
Bankforeningens 75-årsjubileum,
5. des. 1990:

Ærede jubilarer! Mine damer og herrer!

En 75-årsdag er et jubileum i visdommens tegn. Med erfaringer fra et langt liv kan også den virkelighet som er i mer umiddelbar nærhet vurderes i et større perspektiv.

Verden har nok utviklet seg annerledes enn 75-åringen trodde var mulig. Den verden som omgir dagens jubilarer er ikke minst preget av en endring av den internasjonale scene som også i jubilarerens perspektiv er historisk. Nedbygging av grensene i Europa, avspennig og ny integrasjon mellom øst og vest gir grobunn for ny optimisme. Men samtidig mottar vi faresignaler med tiltakende styrke; slitasjer i det sosiale nettverk, slitasjer i det økonomiske fundament, og ikke minst slitasjer i det naturmiljø som omgir oss.

I en skiftende verden er det viktig at vi til enhver tid er i stand til å formulere de felles målsettinger som skal styre våre handlinger, Regjeringen har for sin del nylig gitt til kjenne hvilke mål og hovedprioriteringer som skal legges til grunn i den økonomiske politikken: arbeid, miljø, barn og ungdom. Vi vil fornye og videreføre velferdssamfunnet. Men grunnlaget må være en sterk økonomi, der vi må føre videre det arbeid som ble gjort i årene 1986-1990 for å få balanse og orden i norsk økonomi. For å lykkes må

alle deler av samfunnsmaskineriet fylle den funksjon de er tiltenkt. Bankenes funksjon er ikke den minst viktige, i et bredt samarbeid om viktige mål.

Bankenes oppgave er å formidle kapital fra en del av samfunnet til en annen. Kapitalen formidles som kreditter fra de som sparer mer enn de bruker til de som bruker mer enn de sparer. Dette gjelder både for personer og bedrifter. Eller det kan simpelthen være betalinger fra en enhet til en annen som formidles. Uansett kan hverken sparing eller investering, produksjon eller etterspørsel gjennomføres som ønsket dersom ikke formidlingsrollen fungerer. Derfor er det også så fundamentalt at de enheter - bankene - som ivaretar formidlingsrollen, er solide og tillitsvekkende, og ikke minst innsiktsfulle.

Det er blitt fastsatt nye krav til bankers soliditet. Disse kravene er som kjent basert på en internasjonal standard og er, iallfall i sine hovedtrekk, udiskutable. Skal vi være den kvalitetsnasjon som vi tar mål av oss til å være, kan vi ikke stille mindre strenge kvalitetskrav til våre banker enn hva det internasjonale samfunn gjør. Det må heller ikke herske tvil om at ansvaret for å komme opp til den fastsatte standard ligger hos bankene selv. Ingen må være i tvil om at tiltrekning av egenkapital er noe som henger sammen med en troverdig inntjening nå og i fremtiden. Selv om det alltid vil kunne være faktorer bak inntjeningen som bankene ikke rår over, er det også faktorer som de definitivt kan bestemme selv, f.eks. på kostnadssiden. I forhold til de stadig økende kostnader som preget bankvirksomhet i Norge for noen år siden, er det en respektabel jobb som er utført de siste årene. Men ennå er det rom for ytterligere innsats.

Ønsket om lave kostnader er ikke bare et spørsmål om bankenes soliditet. En effektiv ressursutnyttelse er avhengig av at kostnader ved å flytte kapital fra et formål til et annet kan holdes nede. I en effektiv økonomi bør derfor minst mulig ressurser bindes opp til å flytte penger.

Bankene må også være innsiktsfulle, de må formidle kapitalen dit hvor den kan forventes å bidra til verdiskapningen. Det er ingen tvil om at både banker og politikere har mye å lære av det som har skjedd det siste tiåret. Det er ingen grunn til å legge skjul på: Den friheten bankene bad om - og fikk - tidlig på åttitallet hadde de visse vanskeligheter med å forvalte. Det får en til å tenke på tiden etter at sjokoladerasjoneringen ble opphevet på 50-tallet, da det var mange som forspiste seg. Den slags virkninger sliter man ofte med i mange år.

Men ny innsikt er heller ikke det samme som mest mulig tilbakeholdenhet. Bankene må ikke bli så forsiktige i sin kredittgivning at også finansiering til lønnsomme prosjekter tørker inn. Idealbanken bør ikke formes med Shylock, Shakespeares grådige pengeutlåner i Venedig, som forbilde. Shylock tok pant i form av "et pund kjøtt" skåret ut fra låntakerens hjerteregion. Det viste seg til slutt at dette pantet ikke var mer verdt enn de pant som bankene tok i de hemningsløse årene midt på åttitallet. Det må finnes en middelvei mellom den perspektivløse ødsel og den forstokkende grådighet, og både samfunnet og bankene er tjent med at denne middelveien blir staket ut.

Dagens jublant har mange ganger pekt på myndighetenes ansvar for økonomien og finansmarkedene. Dette er et ansvar som myndighetene ikke løper fra. Faktisk tror

jeg det er slik at bankene i det store og hele har fått rammebetingelser de kan være fornøyd med. De gamle kreditt- og valutareguleringer hadde utspilt sin rolle. Norge er på vei til å bli del av et stort europeisk finansielt område. Norske bedrifter vil være avhengig av at kapitalkostnadene i Norge ikke er høyere enn i andre land.

Fri bevegelse av kapital står sentralt i forhandlingene mellom EFTA og EF. I det lange perspektiv gir det økte muligheter også for Norge, til å få mer ut av ressursene. Men fri bevegelse av kapital stiller nye krav til det internasjonale samarbeid mellom folkevalgte organer, for å gjenvinne en styring som ikke kan utføres av nasjonale organer alene. Ikke minst må vi gjennom økende internasjonalt samarbeid, sikre høye standarder for helse, sikkerhet og miljø i alle deler av Europa.

Norske banker er i ferd med å få den konkurranse med Europa som de har bedt om. Da må de også være forberedt på å møte den. De krav som myndighetene stiller til bankene - soliditet og lønnsomhet - er jo egentlig de samme krav som bankene stiller til seg selv.

Men myndighetenes ansvar går utover dette. Å skape betingelser for en stabil pris- og renteutvikling, en sunn vekst i økonomien og en fornuftig fordeling av goder og ressurser; er viktige oppgaver, og alle er tjent med at vi sammen mestrer dem. Bankene og alle aktører i finansmarkedene kan være forvissset om at Regjeringen vil holde stø kurs.

Dette blir nå også markert med en aktiv oppfølging fra Regjeringens side av kontakten med EF's organer, på bakgrunn av de skritt som er tatt i forholdet til EMS.

Den ensidige tilknytningen av kronen til ECU hadde bred politisk støtte.

I denne forbindelse vil jeg understreke at vårt mål om å styrke konkurranseevnen må gjelde uavhengig av valutakurssystem. Tilknytningen til ECU innebærer derfor først og fremst en ytterligere understrekning av at forbedring av konkurranseevnen skal skje gjennom lav nominell pris- og kostnadsvekst.

Økonomisk politikk er ikke bare valg av modeller og virkemidler, men også valg av verdier. 80-tallet var preget av pengeøkonomien, og skapte ikke et samfunn med like muligheter og bedre fordeling. 90-årene må gjenreise verdien av det produktive arbeid. Derfor tar Regjeringen ansvar for en helhetlig økonomisk politikk som setter trygghet for arbeid, velferd og miljø i forgrunnen.

Og forhåpentligvis kan vi i fremtiden støtte oss til en sprek og innsiktsfull 75-åring dersom det skulle knipe med gode råd.

Gratulerer med 75-årsdagen!